

เคเอ็ม ชัด ลึก

ปีที่ 15 ฉบับที่ 5456 วันอังคารที่ 27 กันยายน พ.ศ.2559

จัดการ'เมือง'กับจัดการ'น้ำ'

นายรอยล จิตรดอน ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศ

ทรัพยากรน้ำและการเกษตร(องค์การมหาชน) ให้ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับเหตุการณ์น้ำท่วมบางพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร(กทม.)เอาไว้อย่างน่าสนใจ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และการระบายน้ำ ก็น่าจะนำไปพิจารณาวางแผนต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญด้านน้ำรายนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาวะน้ำท่วมขังในพื้นที่กรุงเทพฯ เกิดจากปัญหาระบายน้ำไม่ทัน ไม่ใช่ให้น้ำเหนือหลากล้นตลิ่งจากแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างที่รำลือกัน อันอาจจะเป็นผลมาจากหลายจังหวัดภาคกลางตอนบน ถูกน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าท่วมเป็นบริเวณกว้าง ขณะเดียวกัน การบริหารจัดการน้ำเพื่อเฉลี่ยไปในหลายพื้นที่ก็อาจจะไม่ได้ทำ สุดท้ายก็เลยทำให้คนกรุงเทพฯ ตื่นตกใจว่าจะเกิดน้ำท่วมเหมือนเมื่อปี 2554 หรือไม่

มหาอุทกภัยเมื่อ 5 ปีก่อน นับเป็นความทรงจำอันเลวร้าย

ของคนไทยหลายๆ คน เพราะมาจากปมการจัดการที่ผิดพลาด การตัดสินใจของรัฐบาลล่าช้า จนสุดท้ายการพร่องน้ำกลายเป็นการระบายน้ำไปท่วมพื้นที่เกษตร ที่อยู่อาศัยและย่านพาณิชย์กรรมในวงกว้าง เชื่อกันได้ชื่อว่าเป็นเครื่องมือบริหารจัดการน้ำในระดับปฐมกลับกลายเป็นตัวก่อปัญหา จนถึงหน้าฝนในปีถัดมา รัฐบาลสมัยนั้นจึงตัดสินใจพร่องน้ำโดยเร่งด่วน แต่ปริมาณน้ำฝนในปี 2556 กลับน้อยผิดปกติ ส่งผลให้เกิดภาวะภัยแล้งติดต่อกันยาวนานหลายปี จากสองเหตุการณ์สืบเนื่องกันนี้ล้วนสะท้อนให้เห็นความผิดพลาดของภาครัฐ ซึ่งยังเป็นที่ถกเถียงกันถึงความรับผิดชอบ และเป็นหนึ่งในคดีความนับสิบที่นักการเมืองตกเป็นผู้ถูกกล่าวหากระทำการโดยมิชอบ อันเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า แท้จริงแล้วทุกวันนี้ น้ำท่วมหรือน้ำแล้ง มาจากฝีมือของมนุษย์ทั้งสิ้นเกี่ยวกับเทวดาฝนฝ้าน้อยมาก

สภาพน้ำท่วมขังรอการระบายในหลายพื้นที่ของกรุงเทพฯ

ก็เป็นผลมาจากความล้มเหลวของแผนการระบายน้ำนั่นเอง ไม่ได้เกี่ยวกับปริมาณน้ำเหนือหรือน้ำท่าที่ไหลมาทางแม่น้ำเจ้าพระยาแต่อย่างใด สภาพเช่นนี้สังเกตได้ง่ายๆ ก็คือ ไม่ว่าฝนจะตกตรงจุดใดของเมืองก็จะท่วมตรงนั้น ตรงบางนาก็ท่วมบางนา ตกที่เมืองทองก็ท่วมเมืองทอง ตกแจ้งวัฒนะก็ท่วมตรงนั้น และล่าสุดพื้นที่ดอนเมืองก็เกิดน้ำท่วมขึ้นเช่นกัน เพราะฝนที่ตกลงมาระบายไม่ทัน ไม่ใช่ให้น้ำจากทางเหนืออย่างเมื่อปี 2554 เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ต้องถือเป็นเรื่องยากจะหลีกเลี่ยง สำหรับอีกหลายๆ เมืองที่จะต้องทนทุกข์ ทนลำบาก และความเสียหายจาก “กรรมที่ตามทัน” ทั้งการทำลายธรรมชาติและไม่ได้ดูแลรักษาคลองร่องระบาย ฝนตกเมื่อไร ก็ท่วมเมื่อนั้น

กรณีน้ำท่วมขังรอการระบายในกรุงเทพฯ และเมืองต่างๆ จึง

ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำหรือแม่น้ำสายต่างๆ แต่อย่างใด ดังนั้น การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องมุ่งประเด็นไปที่ “การบริหารจัดการเมือง” เป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการเก็บขยะและวัชพืชปิดกั้นทางน้ำ การฟื้นฟูแหล่งระบายน้ำที่เคยมีขึ้นมาใหม่ เช่น คูคลองต่างๆ ในเมืองที่ทุกวันนี้ไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการระบายน้ำ ขณะเดียวกัน “การบริหารจัดการน้ำ” เพื่อไม่เกิดน้ำล้นตลิ่งหรือแล้งน้ำ ก็ต้องดำเนินการเป็นคู่ขนานไปอย่างประสานสอดคล้อง ณ ปัจจุบันนี้ จึงไม่น่าตื่นตระหนกกว่าจะเกิดน้ำท่วมเพราะน้ำเหนือหลาก แต่ควรจะต้องทบทวนการจัดการเมือง ที่ทำให้เกิดปัญหานี้เองเป็นการด่วนที่สุดต่างหาก เพราะไม่เช่นนั้นก็จะเกิดภาวะซ้ำซาก ฝนตก น้ำท่วม รถติด ไม่มีทางจบสิ้น